

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMAKTENS TELENÄT- OCH
MARKTELEFÖRBAND

YTTRANDE

Datum
2009-09-16

Vår beteckning
13 920:92334

Sida 1(2)

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Kristina Eriksson

Ert datum
2009-08-28

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
J 11 Fysisk planering, Elisabeth Adolfsson
031-69 25 05, elisabeth.adolfsson@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Angående planerad vindkraft på Bäckén 1:31,
Glysbyn 1:37

Kommun: Mellerud
Från: Eolus Vind AB
Antal: 2 st

Följande

Namn	Koord. i RN (x, y)	Sökt höjd inkl rotor
VK 1	6505364, 1308113	150 m
VK 2	6499041, 1305901	150 m

Försvarsmakten har inget att erinra mot uppförandet av vindkraft enligt ovan.

Detta yttrande är giltigt i två år från dagens datum. Yttrandet upphör att gälla om det inte inom denna tidsperiod inkommit meddelande om att vindkraftverk har uppförts.

Försvarsmakten hänvisar till Transportstyrelsens föreskrifter angående belysningskrav.

Hinderhöjden eller den totala höjden över havet får inte överstiga sökt höjd.

Meddelande om uppförande med slutposition och höjd, skall vara oss tillhanda 30 dagar före uppförandet, för att möjliggöra presentation på berörda flyghjälpmedel, t ex flygkartor.

Meddelandet insänds till Försvarsmaktens högkvarter och Försvarets materielverk med

adresser enligt nedan. Blankett om "Meddelande om uppförande av vindkraftverk" finns att hämta på www.mil.se.

Lfv Flyginfo SE, Löjtnantsg 25, 115 50 Stockholm, fm.flyghinder@lfv.se, fax 08-567 911 08

FMV, 115 88 Stockholm, registrator@fmv.se, fax 08-667 57 99.

Lars Johansson
Chef J 0

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Godsadress
FMTM Box 1825 701 16 ÖREBRO	Argongatan 14 E-post exp-fmtm@mil.se	ATN 019-39 35 00 ATL 4060	019-39 35 92 Kryfax 019-39 35 91	Argongatan 22 703 74 ÖREBRO

Sändlista:

Eolus Vind AB, Box 26, 447 21 Vårgårda, fax: 0322-623200

Som orientering:

HKV FTS Luftfartssektionen

P 4

FMV

FRA

Länsstyrelsen i Västra Götaland/Fyrbodals
Mellerud kommun

VINDKRAFTSREMIS

För upp till 10 st verk och/eller vindmätmast

Ersätter tidigare ansökan ☒ Nej ☐ Ja, med ansökningsdatum:		Tidigare FM datum	Tidigare FM yttrande nr		
Kommun Mellerud		Län Västra Götalands Län	Anläggningen beräknas klar 20010-11		
Remissen innehåller 2 st verk Remissen innehåller vindmätmast ☒ Nej ☐ Ja		Position angiven i ☒ RT 90. X, Y 2,5 gon V ☐ SWEREF 99. X, Y			
	Projektets/verkets namn	Fastighetsbeteckning	X (sju siffror)	Y (sju siffror)	Markhöjd
1	Bäcken	Bäcken 1:31	6505364	1308113	60
2	Glysbyn	Glysbyn 1:37	6499041	1305901	60
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
	Vindmätmast	Fastighetsbeteckning	X (sju siffror)	Y (sju siffror)	Markhöjd
*1) Höjd över havet:					
Tornhöjd	105 m	Vindkraftverk fabrikat Enercon / Vestas	Material rotorblad Glasfiber	Material torn Stål	Sändare i torn ☒ Nej ☐ Ja
Rotordiameter	90 m	Vindkraftverk typ/ beteckning E-82 / V90	Rotorblad – bredd 2,5 m	Toppdiameter 3 m	Sändarfrequens
Totalhöjd	150 m	Rotortyp Upwind rotor	Antal blad 3	Rotorblad – tjocklek m	Basdiameter 4,3 m
*1) Vid radioutrustning i vindmätmast, ange:		Sändarfrequens	Effekt	Bäring 1	Bäring 2
				Bäring 3	Länkförbindelse ☐ Nej ☐ Ja
Övriga upplysningar:					
Agare			Telefon		
Kontaktperson			Mobil		
E-post			Fax		
Utdelningsadress			Postnr/ort		
Anmälare	Eolus Vind AB		Telefon	0322-667237	
Kontaktperson	Kristina Eriksson		Mobil	0702-369040	
E-post	kristina.eriksson@eolusvind.com		Fax	0322-623200	
Anmälarens underskrift		Datum	2009-08-28		
		Ort	Vårgårda		
Till remissen skall bifogas			Skickas i första hand via e-post: exp-fmtm@mil.se		
• Terrängkarta 1:50 000 (eller motsvarande) och Fastighetskarta 1:20 000, båda tydligt utvisande verkets/mastens läge.			Alternativt FÖRSVARSMAKTEN/FMTM BOX 1625 701 16 ÖREBRO		
• Kopia av bygglovsansökan eller miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).			Fax: 019-39 35 92 Telefon: 019-39 35 00		

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMAKTENS TELENÄT- OCH
MARKTELEFÖRBAND

YTTRANDE

Datum

2010-04-08

Vår beteckning

13 920:80937

Sida 1(2)

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Christoffer Askerlund

Ert datum
2010-01-14

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
Elisabeth Adolfsson

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning
(40145)

☞ 031-69 25 05, elisabeth.adolfsson@mil.se

Angående planerad vindkraft på Västergården

1:2

Kommun: Mellerud
Från: Eolus Vind AB

<u>Namn</u>	<u>Koord. i RN (x, y)</u>	<u>Sökt höjd inkl rotor</u>
VK 1	6505558, 1301604	150 m
VK 2	6505519, 1301235	150 m

Försvarsmakten har inget att erinra mot uppförandet av vindkraft enligt ovan.

Detta yttrande är giltigt i två år från dagens datum. Yttrandet upphör att gälla om det inte inom denna tidsperiod inkommit meddelande om att vindkraftverk har uppförts. Anledningen till tidsbegränsningen är att det ständigt sker förändringar i Försvarsmaktens verksamhet och system.

Om inte annat anges så hänvisar Försvarsmakten till Transportstyrelsens föreskrifter gällande hindermarkering.

☞ Hinderhöjden eller den totala höjden över havet får inte överstiga sökt höjd.

Senast 30 dagar före uppförandet skall blanketten 'Meddelande om uppförande av vindkraft' som finns att hämta på www.mil.se, skickas in till angivna e-postadresser.

Lars Johansson
Sektionschef INFRA planering

Postadress	Galusadress	Telefon	Telefax	Godsadress
FMTM	Argongatan 14	ATN 019-39 35 00	019-39 35 92	Argongatan 22
Box 1625	E-post	ATL 4080	Kryfax	703 74 ÖREBRO
701 16 ÖREBRO	exp-fmtm@mil.se		019-39 35 91	

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMAKTENS TELENÄT- OCH
MARKTELEFÖRBAND

YTTRANDE

Datum
2010-04-08

Vår beteckning
13 920:80937

Sida 2(2)

Sändlista:

Eolus Vind AB, Box 26, 447 21 Vårgårda, fax: 0322-623200

Som orientering:

- HKV FTS Luftfartssektionen
- F 7
- FMV
- FRA
- Länsstyrelsen i Västra Götaland/Fyrbodals kommun
- Mellerud kommun

FÖRSVARSMAKTEN
HÖGKVARTERET

Datum
2010-10-18

HKV beteckning
20410:65102

MELLERUDS KOMMUN Samhällsbyggnadsförvaltningen	
2010-10-18	
Datum	Ärendebeteckning

Sida 1 (2)

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Ert beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vårt föregående beteckning

Juridiska staben, försvarsjurist Elisa Saarinen
08-788 8319, elisa.saarinen@mil.se

Överklagande av Mellerud kommuns beslut att bevilja bygglov för uppförande av vindkraftverk på Bolstads-Prästgård 1:1, Glysbyn 1:37, Örs-Mossebol 1:1, Fågelbacka 1:1, Äckerud 6:4 och Erikstad-Björnebol 1:103, Mellerud kommun, Västra Götalands län

YRKANDE

Försvarsmakten överklagar Mellerud kommuns beslut att bevilja bygglov för uppförande av vindkraftverk på ovan angivna fastigheter och yrkar att byggloven upphävs. Försvarsmakten yrkar även inhibition av besluten.

GRUND FÖR YRKANDET

De planerade vindkraftverken ligger inom flygplatsens stoppområde och utgör således hinder för flygverksamheten i Sätenäs flottiljflygplats samt äventyrar flygsäkerheten.

Enligt 3 kap 9 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Vid flera oförenliga ändamål ska försvarsintresset ges företräde enligt 3 kap 10 § miljöbalken.

Med hänvisning till ovan och den negativa påverkan för försvarsintresset som de planerade vindkraftverken utgör, bör uppförandet av verken inte tillåtas.

Elisa Saarinen

0

Postadress
107 85 STOCKHOLM

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2010-10-18

HKV beteckning
20410:65102

MELLERUDS KOMMUN
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Sida 2 (2)

2010 -10- 19

Disier

anplanbeter

Sändlista

Mellerud kommun, 464 80 Mellerud, kommun@mellerud.se
Länsstyrelsen i Västra Götaland vastragotaland@lansstyrelsen.se

Inom HKV

PROD INFRA
JURS

FÖRSVARSMAKTEN
HÖGKVARTERET

Datum
2010-11-30

HKV beteckning
20410:69081

Sida 1 (3)

Sändlista

2010-11-30

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Dnr 2007.M0351.233,
2007.M0350.233,
2007.M0208.233,
2007.M0209.233,
2007.M0091.233,
2007.M0350.233,
2007.M0351.233,
2008.M0037.233,
2008.M0038.233,
2010.M0003.233

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Juridiska staben, försvarsjurist Elisa Saarinen
08-788 8319, elisa.saarinen@mil.se

Överklagande av Melleruds kommuns beslut att avvisa Försvarsmaktens överklagande av Melleruds kommuns beslut att bevilja bygglov för uppförande av vindkraftverk

YRKANDE

Försvarsmakten yrkar att Länsstyrelsen upphäver Melleruds kommuns beslut att avvisa Försvarsmaktens överklaganden av beviljade bygglov som för sent inkomna samt prövar överklagandena i sak.

GRUND FÖR YRKANDET

Melleruds kommun har avvisat Försvarsmaktens överklaganden med motivering att överklagandena är för sent inkomna.

Av 8 kap. 22 § plan-och bygglagen framgår att byggnadsnämnden ska genom underrättelse bereda kända sakägare med flera, tillfälle att yttra sig över ansökningen, om åtgärden innebär avvikelse från detaljplan eller områdesbestämmelser eller ska utföras i ett område som inte omfattas av detaljplan och åtgärden inte är en kompletteringsåtgärd och inte heller är reglerad i områdesbestämmelser. Motsvarande bestämmelse finns i 7 § förvaltningslagen, där det kan utläsas att myndigheten vid handläggning av ärenden ska beakta

0

Postadress
107 85 STOCKHOLM

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2010-11-30

HKV beteckning

20410:69081

Sida 2 (3)

möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs.

I det aktuella fallet har kommunen underlåtit att inhämta Försvarsmaktens synpunkter, trots att hela landet utgör samrådsområde för höga objekt och flottiljflygplatserna är riksintresseområden för totalförsvaret.

Av 8 kap. 27 § plan- och bygglagen framgår att underrättelse om innehållet i det beslut varigenom ett ärende om lov avgörs ska sändas till sådan i 22 § första stycket omnämnd person, organisation eller förening som yttrat sig i ärendet, om det uppenbart inte är obehövligt. Om beslutet går någon emot, ska han även underrättas om hur han kan överklaga beslutet och om avvikande meningar som har undertecknats i ett protokoll eller i någon annan handling. Underrättelse får ske genom delgivning.

Om förutsättningar för kungörelsedelgivning föreligger, har kommunen ändå att beakta att om det ingår en statlig myndighet eller kommun bland dem som ska underrättas om beslutet, ska meddelande med post alltid sändas till myndigheten (17 § delgivningslagen[1970:428]).

Enligt 23 § förvaltningslagen ska överklagandet ha inkommit till den myndighet som har meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då klagande fick del av beslutet. Detta innebär att varje enskild klagande måste ha nåtts av individuell underrättelse enligt rättspraxis för att tiden för överklagande ska börja löpa. Då kommunen aldrig delgett Försvarsmakten sina beslut i de nu aktuella ärendena, har någon frist för överklagande inte börjat löpa överhuvudtaget. Av ovan anförda skäl har Försvarsmaktens överklaganden inte inkommit för sent.

Av 24 § förvaltningslagen framgår att skrivelsen inte ska avvisas, om förseningen beror på att myndigheten har lämnat klaganden en felaktig underrättelse om hur man överklagar. Eftersom Försvarsmakten överhuvudtaget inte fått någon underrättelse om besluten bör även denna brist leda till att Försvarsmaktens överklagande bör prövas i sak av Länsstyrelsen.

Med anledning av hur Melleruds kommun har brutit i sina skyldigheter att underrätta Försvarsmakten om innehållet i de aktuella besluten, bör Länsstyrelsen upphäva kommunens avvisningsbeslut och pröva överklagandet sak.

Elisa Saarinen

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2010-11-30

HKV beteckning
20410:69081

Sida 3 (3)

Sändlista

Melleruds kommun, 464 80 Mellerud, kommun@mellerud.se
Länsstyrelsen i Västra Götalands län, vastragotaland@lansstyrelsen.se

Inom HKV

PROD INFRA
JURS

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rättsenheten
Anders Hjalmarsson
0501-60 52 23

Klagande

BESLUT
2011-01-28

Diarienummer
403-21597-2010

Sida
1(6)

Försvarsmakten
Högkvarteret, Juridiska staben
Elisa Saarinen
107 85 Stockholm

Motparter

Eolus Vind AB
Box 26
447 21 Vårgårda

Richard Johansson
Västergården 6
464 92 Mellerud

Överklagande av beslut om bygglov för vindkraftverk på ett antal fastigheter i Melleruds kommun; även fråga om rättidsprövning

Länsstyrelsens beslut

Överklagandet av avvisningsbeslutet

Länsstyrelsen upphäver avvisningsbeslutet.

Överklagandena av bygglovsbesluten

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

Redogörelse för ärendet

Överklagandena av bygglov

Försvarsmakten har överklagat besluten att bevilja bygglov för vindkraftverk på fastigheterna Björnebol 1:103, Äckerud 6:4, Fågelbacka 2:1, Örs-Mossebol 1:1, Bolstads Prästgård 1:1, Glysbyn 1:37 och Västergården 1:2 i Melleruds kommun. Försvarsmakten yrkar att byggloven upphävs, och även att besluten inhiberas. Följande har anförts.

De planerade vindkraftverken ligger inom Såtenäs flottilflygplats stoppområde och utgör hinder för flygverksamheten samt äventyrar flygsäkerheten.

Enligt 3 kap. 9 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Vid flera oförenliga intressen ska försvarsintresset ges företräde enligt 3 kap. 10 § miljöbalken.

Med hänvisning till ovan och den negativa påverkan för försvarsintresset som de planerade vindkraftverken utgör, bör uppförandet av verken inte tillåtas.

De överklagade bygglovsbesluten

Byggnadsnämnden i Melleruds kommun har meddelat följande bygglovsbeslut, som berörs av överklagandena.

- Beslut den 17 oktober 2007, § 179, bygglov för ett vindkraftverk på Björnebol 1:103. Verket är uppfört.
- Beslut den 17 oktober 2007, § 180, bygglov för ett vindkraftverk på Äckerud 6:4. Verket är uppfört.
- Beslut den 19 mars 2008, § 69, bygglov för ett vindkraftverk på Fågelbacka 2:1. Verket är uppfört.
- Beslut den 19 mars 2008, § 70, bygglov för ett vindkraftverk på Örs-Mossebol 1:1. Verket är uppfört.
- Beslut den 16 april 2008, §§ 81 och 82, bygglov för två vindkraftverk på Bolstads Prästgård 1:1. Verken är uppförda.
- Beslut den 12 augusti 2009, § 161, bygglov för ett vindkraftverk på Glysbyn 1:37. Verket är uppfört.
- Beslut den 26 maj 2010, § 95, bygglov för två vindkraftverk på Västergården 1:2.

Avvisningsbeslutet och överklagandet av det

Nämnden beslutade den 10 november 2010, §§ 208–210, att avvisa Försvarsmaktens överklaganden på den grunden att de ska ha kommit in för sent. Nämnden anförde bl.a. följande. Bygglovsbesluten har kungjorts på kommunens anslagstavla och kommunens hemsida. Överklagandetiden är tre veckor. Försvarsmaktens överklagande kom till kommunen efter överklagandetidens utgång.

Försvarsmakten har överklagat även avvisningsbeslutet och yrkar att det beslutet upphävs, och att överklagandena prövas i sak. I huvudsak har följande anförts. Då kommunen aldrig delgett Försvarsmakten sina beslut i de nu aktuella ärendena, har någon frist för överklagande inte börjat löpa överhuvudtaget. Försvarsmaktens överklaganden har inte inkommit för sent.

Nämnden har gjort följande förtydligande: Med att ”bygglovsbesluten har kungjorts på kommunens anslagstavla och kommunens hemsida” avses de justerade protokollens tillkännagivande på kommunens anslagstavla

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Överklagandet av avvisningsbeslutet

Ett överklagande ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Överklagandet ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet (23 § förvaltningslagen). Den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet prövar om skrivelsen med överklagandet har

kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, ska myndigheten avvisa den (24 § förvaltningslagen).

Orden *fick del av* täcker både fall då klaganden formligen delgavs beslutet och fall då klaganden på något annat sätt fick reda på innehållet i beslutet i dess helhet. Om myndigheten väljer någon annan form av underrättelse än delgivning enligt delgivningslagen, räknas klagotiden enligt fast praxis från den dag då klaganden skriftligen fick del av beslutet genom myndighetens försorg. Faktisk kännedom om beslutet leder i regel inte till att klagotiden börjar löpa.

Att nämndens justerade protokoll med bygglovsbesluten tillkännagetts på kommunens anslagstavla (jfr 10 kap. 6 § kommunallagen) är inte detsamma som kungörelsedelgivning genom anslag i kommunens lokaler (enligt 17 § delgivningslagen).

Av handlingarna framgår inte när Försvarsmakten på annat sätt fått del av respektive beslut. Det nämnden anfört i avvisningsbeslutet medför ingen annan bedömning. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att överklagandena har kommit in till nämnden i rätt tid. Beslutet att avvisa överklagandena ska därför upphävas.

När beslutsmyndigheten avvisat ett överklagande som för sent inkommet och en högre instans upphäver avvisningsbeslutet, bör den högre instansen pröva överklagandet i sak i stället för att återförvisa ärendet till beslutsmyndigheten (se Justitieombudsmannens beslut den 9 februari 1999, dnr 2139-1998). Länsstyrelsen ska därför ta upp Försvarsmaktens överklaganden av bygglovsbesluten till prövning.

Wyp i del?

Överklagandena av bygglovsbesluten

Ingen av de aktuella fastigheterna omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser.

För områden som inte omfattas av detaljplan ska ansökningar om bygglov bifallas om den sökta åtgärden uppfyller kraven i 2 kap. PBL, inte ska föregås av detaljplaneläggning, inte strider mot områdesbestämmelser och uppfyller kraven i 3 kap. PBL om byggnaders placering och utformning m.m. (8 kap. 12 § PBL).

Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning (2 kap. 1 § första stycket PBL). I ärenden om bygglov ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, MB, tillämpas (2 kap. 1 § andra stycket PBL).

Bestämmelserna i 3 kap. 1 § MB och 2 kap. 1 första stycket § PBL är identiska.

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar (3 kap. 8 § första stycket MB).

Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen (3 kap. 9 § första stycket MB). Denna bestämmelse tar inte bara sikte på att mark ska reserveras för försvarets ändamål. Den är också avsedd att skydda befintliga anläggningar och områden som har betydelse för totalförsvaret från företag i omgivningen som kan försvåra utnyttjandet av områdena för försvarets ändamål. Om exempelvis bostadsbebyggelse tillåts intill ett militärt skjutfält, kan detta begränsa möjligheterna att utnyttja skjutfältet, eftersom hänsyn måste tas till bullerstörningar och andra olägenheter för de boende (prop. 1985/86:3 s. 168 f.). Många gånger har markanspråk från totalförsvarets sida inte sådan vikt att de i en konkurrenssituation obetingat bör ha försteg framför andra intressen av allmän betydelse (prop. 1985/86:3 s. 77).

I uttrycket "så långt möjligt" ligger att den avvägning som ska göras mellan det skyddade intresset och motstående intressen ska innefatta hänsynstagande till de praktiska och ekonomiska konsekvenserna av det skydd paragrafen ger. I första hand är avsikten att ge utrymme i det enskilda fallet för samhällsekonomiska hänsynstaganden, t.ex. med hänsyn till regionalpolitiska eller sysselsättningspolitiska intressen. Även konsekvenserna för berörda enskilda intressen ska vägas in. I uttrycket ligger dock också att enbart ekonomiska hänsynstaganden inte får äventyra de värden som bestämmelsen avser att skydda, annat än om en samlad bedömning i enlighet med 3 kap. 1 § MB visar att detta främjar en från allmän synpunkt god hushållning. – Med uttrycket "påtagligt motverka" utesluts bagatellartad påverkan. Endast sådana åtgärder åsyftas som kan ha en bestående negativ inverkan på det aktuella intresset eller som tillfälligt kan ha mycket stor negativ påverkan på detta (prop. 1997/98:45 del 2 s. 30, även prop. 1985/86:3 s. 155 och 168).

Hushållningsbestämmelserna i bl.a. 3 kap. MB måste tolkas i ljuset av miljöbalkens portalparagraf och det allmänna intresset att bygga ut vindkraften för att främja en hållbar utveckling (1 kap. 1 § MB). Samtidigt väger försvarsintresset tungt vid konkurrens mellan olika allmänna intressen (t.ex. har ett riksintresse för totalförsvaret företräde vid konkurrens med andra riksintressen, se 3 kap. 10 § MB; härvid bör dock observeras att Försvarsmakten i detta fall inte hävdar att något riksintresse för totalförsvaret skadas av vindkraftverken, jfr 3 kap. 9 § andra stycket MB).

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

I samband med bygglovsbesluten yttrade sig Försvarsmakten (Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband) över vindkraftverkens respektive lokalisering.

- Björnebol 1:103 Yttrande den 20 september 2007: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Åckerud 6:4 Yttrande den 20 september 2007: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Fågelbacka 2:1 Yttrande den 20 september 2007: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Örs-Mossebol 1:1 Yttrande den 20 september 2007: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Bolstads Prästgård 1:1 Yttrande den 3 januari 2008: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Glysbyn 1:37 Yttrande den 16 september 2000: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]
- Västergården 1:2 Yttrande den 8 april 2010: "Försvarmakten har inget att erinra" [Länsstyrelsens kursiv]

Att byggloven har överklagats kan inte uppfattas på annat sätt än att Försvarmakten nu, flera år senare, har ändrat inställning till vindkraftverkens lokalisering. Detta är betänkligt från ett rättssäkerhetsperspektiv.

Enligt Länsstyrelsens uppfattning måste byggloven ses mot bakgrund av de tidigare positiva beskeden från Försvarmakten. Dessa yttranden har en klar och otvetydig innebörd. Såväl sökanden/exploatören som kommunen måste kunna förlita sig på ett positivt besked oavsett vilken enhet inom Försvarmakten som har lämnat beskedet. När det gäller de nu aktuella vindkraftverken har man därför agerat utifrån beskedet: fullföljt ansökan, fått bygglov, och i de flesta fall till och med uppfört verken.

Den yttersta konsekvensen av överklagandena skulle vara att uppförda vindkraftverk måste monteras ned och övriga bygglov inte kan utnyttjas, vilket innebär att stora ekonomiska värden står på spel för ägarna. Att nu upphäva byggloven – vilket i praktiken skulle göra uppförda verk till svartbyggen – står inte i rimlig proportion till motstående enskilda intressen, inte minst med beaktande av just det faktum att Försvarmakten en gång uttryckligen inte haft något att invända mot etableringarna.

Försvarmakten hävdar att vindkraftverken utgör hinder för flygverksamheten i Sätenäs samt äventyrar flygsäkerheten, dock utan att utveckla påståendet. Överklagandena är utformade på ett sätt som gör det mycket svårt för motparterna att bemöta dem. Försvarmakten har överhuvudtaget inte argumenterat för på vilket sätt vart och ett av vindkraftverken står i konflikt med myndighetens verksamhet. Högre krav än så måste ställas på en stor central förvaltningsmyndighet.

Sammanfattningsvis skulle ett bifall till överklagandena innebära ett alltför stort ingrepp för den enskilde. Dessutom har Försvarmakten genom de knapphändiga överklagandena inte styrkt att vindkraftverken hindrar flygverksamheten i Sätenäs.

Mot bakgrund av ovanstående ska överklagandena avslås. Vid denna utgång saknas anledning att bereda motparterna tillfälle att yttra sig.

Hur man överklagar

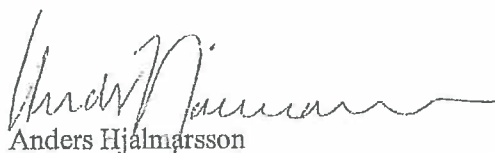
Beslutet att upphäva avvisningsbeslutet får inte överklagas (30 § förvaltningslagen).

Övriga beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Göteborg, se bilaga (formulär O1).

I detta ärende har rättschefen Maria Wassén beslutat och länsjuristen Anders Hjalmarsson varit föredragande.

Maria Wassén

Anders Hjalmarsson

Bilaga:
Hur man överklagar

Kopia till:
Melleruds kommun, Byggnadsnämnden, 464 80 Mellerud
Pärmen

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Göteborg.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Göteborg.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, exempelvis en kommunal nämnd, ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- Ert namn, adress, personnummer/
organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt

- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.

FÖRSVARSMAKTEN
HÖGKVARTERET

Datum
2011-02-15

HKV beteckning
20410:50701

LÄNSSTYRELSEN I
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

2011-02-16

ÖVERKLAGANDET HAR
INKOMMIT I RÄTT TID.

[Handwritten signature]

Sändlista

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTRA GÖTALANDS LÄN	LÄN
Ink: 2011-02-15	
403-1645-2011	

Sida 1 (4)

Ert tjänsteställe, handläggare
Anders Hjalmarsson
Vårt tjänsteställe, handläggare
Juridiska staben, försvarsjurist Elisa Saarinen
08-788 8319, elisa.saarinen@mil.se

Ert datum
2011-01-28
Vårt föregående datum

Er beteckning
403-21597-2010
Vår föregående beteckning

Överklagande av beslut om bygglov för vindkraftverk på ett antal fastigheter i Melleruds kommun

En bilaga YRKANDE

Försvarsmakten överklagar Länsstyrelsens i Västra Götaland beslut 2011-01-28, beteckning 403-21597-2010 att avslå Försvarsmaktens överklagande angående Mellerud kommuns beslut att bevilja bygglov för vindkraftverk på ett antal fastigheter i Melleruds kommun. Försvarsmakten yrkar att besluten upphäves av skäl som anges nedan.

Försvarsmakten yrkar vidare att målet ska överlämnas till regeringen för prövning enligt 13 kap. 4 § tredje stycket plan- och bygglagen.

GRUND FÖR YRKANDET

Försvarsmaktens huvuduppgift enligt beslut från Sveriges riksdag är att besitta förmåga till väpnad strid. Denna förmåga ska kunna nyttjas nationellt och internationellt inom ramen för Sveriges nationella säkerhetspolitik och internationella åtaganden. Förmågan till väpnad strid kräver ständig utbildning av förband inom mark-, sjö- och luftstrid. Detta ställer speciella krav på infrastrukturen vid verksamhetsplatserna med dess omgivning, i det här fallet de militära flygplatserna.

Med anledning ovan beslutade Försvarsmakten den 4 oktober 2010 om interna riktlinjer för beredning av inkommande vindkraftremisser. Riktlinjerna innehåller bl.a. uppgifter om i vilka områden kring militära flygplatser som vindkraftetablering av flygoperativa skäl inte kan accepteras (stoppområden). Riktlinjerna är utformade med hänsyn till flygoperativa krav för att säkerställa att uppförande av nya vindkraftverk inte påtagligt kan försvåra tillkomsten eller

0

Postadress
107 85 STOCKHOLM

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

